

at faae Tilladelse til, at Børnene maatte examineres i selve Friiskolerne, have de indrømmet det, og det er tilladt af det høie Ministerium paa den Betingelse, at Sogneforstanderskabet vilde gaae ind derpaa. Det gik virkelig igjennem for enkelte Børn, men da vedkommende Sogneforstanderskaber fik den Bestemmelse, at kjende, at de kunde sige Nei, saa gjorde de det. Det er meget uheldigt, at Saabant kan stee, navnlig fra vore egne Standsfællers Side, at det kan strande paa disse Folk; det gjør et uhyggeligt og sørgeligt Indtryk, saa jeg meget maa anbringe paa, at den høitærede Minister tager denne Sag noget mere alvorlig. Den høitærede Minister udtalte, at det ikke er nødvendigt, at Læreren under Examinationen er ved Børnene, og det har gjort mig ondt at høre. Det er sørgeligt, at man anseer det for en ligegyldig Sag, om Børnene sendes til fremmede Lærere, thi fremfor Alt maa det ikke glemmes, at det i Reglen bliver til den Lærer, fra hvem Forældrene have taget deres Børn, at disse skulle sendes, og dertil kommer, at Præsten som oftest ikke er særdeles velvillig stemt imod dem, der have taget deres Børn af den offentlige Skole, og vil føle sig ilde ved, at skulle overhøre Børnene under saadanne Forhold. Det maa efter min Overbeviisning ansees som en billig og naturlig Ret for Forældrene at lade deres Børn examinere af den Mand, til hvem de have betroet dem, og skjøndt jeg ingenstunde har følt Trang til at tage mine Børn ud af de offentlige Skoler, saa mener jeg dog, at det er Noget, som bør respekteres, naar Vedkommende føle, at de ikke kunne være tilfredse med den Underviisning, som gives deres Børn hos den og den Lærer, og derfor sende dem til en anden. Det er umuligt for den høitærede Minister nyie at kjende Forholdene rundt omkring i Landet, og skjøndt jeg villig indrømmer, at der er mange duelige Almueskolelærere, saa tør jeg dog ogsaa udtale, at der er mange, som ikke ere for gode til, at man tager Børnene fra dem, og det gaaer derfor vel neppe an at tage Sagen saa let. Jeg ønsker, at Sagen maa gaae videre, og komme til et Udvalg og at den endelig maa blive ført igjennem, om ikke denne Gang, saa senere.

J. J. Christensen: Jeg skal ikke videre udtale mig om det foreliggende Forslag, og skjøndt jeg er enig med den høitærede Minister deri, at Spørgsmaalet om Skolemullterne ikke egentlig hører hjemme ved denne Sags Behandling, saa troer jeg dog, at man i Betragtning af det Meget, der allerede er talt angaaende dette Spørgsmaal, vil finde en Udskyldning for, at ogsaa jeg tillader mig at hvtte et Par Ord i den Henseende. Det er imidlertid ikke med stor Lyst, at jeg tager Ordet, thi det er i en vis Forstand ikke behageligt at skulle udtale sig mod de friske Anstuelser, som i den Retning have gjort sig gjældende her, men jeg har aldrig kunnet gjøre mig fortrolig med den Tanke, at det var tilraadeligt ganske at affasse Skolemullteringen, og jeg skal tillade mig kortelig at begrunde hvorfor. Saa mange som vi ere i denne Sal, saa ere vi dog ganske vist enige om at ønske Dphsningen saa gode og store Fremskridt som muligt. Vor Tid gjør stærke Krav til os i saa Henseende; der er givet os store Goder og store Rettigheder i mangfoldige Henseender; men derfor paahviler der os ogsaa vigtige Forpligtelser, som vi ikke kunne nogenlunde opfylde, uden at Dphsningen gaaer frem paa bedst mulige Maade. Jeg vil indrømme, at for mangfoldige Forældre vil det ikke være nødvendigt at holde paa Skolemullterne; de ville uden udbortes Tvang og kun brenne af deres Kjærlighed og samvittighedsfulde Omsorg for deres Børns Opdragelse, ogsaa i aandelig Forstand, lade dem flittigt søge Skolen, men for de Forældre, som ikke have en saa stærk Samvittighedsfølelse for deres Børn i den Henseende, og som maaskee selv kun ere meget ringe oplyste og heller ikke sætte nogen synderlig Priis paa Lærdom for deres Børn, kan det, efter min Formening, være temmelig nødvendigt at holde paa et ydre Tvangsmiddel. Jeg kan nemlig ikke ansee det for rigtigt, om saadanne Forældres Børn skulde for Løds staae tilbage i Lærdom, efter som dog en god Lærdom mulig kunde være deres bedste Arvepart, fordi Forældrene ikke sætte Priis derpaa, og jeg maa derfor ansee det for i temmelig høi Grad nødvendigt, at Skolemullterne eller et lignende Tvangsmiddel hævdes for saadanne Forældres